

12. február 2019

Vyššie mzdy hrajú prvé husle

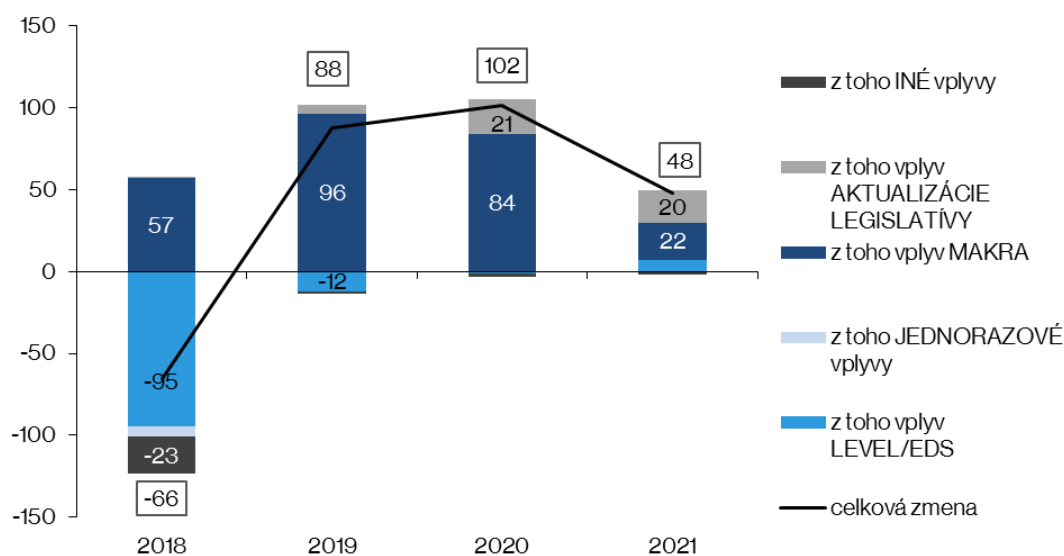
Prognóza daňových a odvodových príjmov na roky 2018 až 2022 (február 2019)

Peter Harvan, Martin Mikloš

Aktuálna prognóza predpokladá v rokoch 2019 až 2022 mierne vyššie príjmy z daní a odvodov. Odhad za minulý rok na základe skutočného plnenia znižujeme o 66 mil. eur (0,07% HDP). Na celom horizonte má na príjmy pozitívny vplyv najmä silnejší rast miezd. Nová legislatíva naopak výnos znižuje.

Vo februári zvyšujeme prognózu daňových a odvodových príjmov na najbližšie tri roky o 88 až 48 mil. eur (Graf 1). K tejto zmene najviac prispieva pozitívny vývoj na trhu práce. Nová legislatíva v podobe úprav pri oslobodení 13. platu výnos znižuje, aj keď tento výpadok kompenzuje aktualizácia vplyvu staršej legislatívy. Odhad EDS za rok 2018 je oproti predošlej prognóze nižší na základe aktuálneho plnenia.

Graf 1: Zmena prognózy daňovo-odvodových príjmov oproti decembru 2018 (v mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

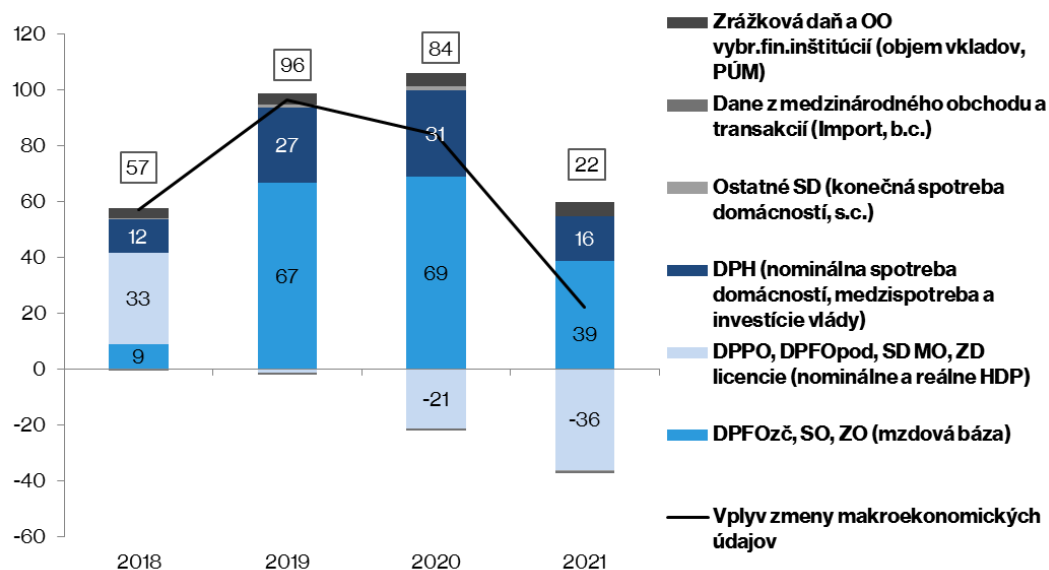
Pozitívny príspevok vývoja ekonomiky v čase slabne

Trh práce hlavným ťahúňom daňových príjmov

Zlepšenie makroekonomického prostredia, najmä dynamický rast miezd, zvyšuje daňové príjmy na celom prognózovanom horizonte (Graf 2). V roku 2019 zvyšuje makroekonomický vývoj daňové príjmy o 96 mil. eur, v roku 2020 o 84 mil. eur a o 22 mil. eur v roku 2021. Menší pozitívny vplyv v roku 2021 je v dôsledku slabšieho rastu HDP. Oproti predošlej makroekonomickej prognóze predpokladáme vyššiu mzdovú bázu v každom roku. Silnejší trh práce sa pretaví aj do spotreby domácností, ktorá je základňou pre DPH.

Slabšiu EDS 2018
prenášame do ďalších
rokov iba čiastočne

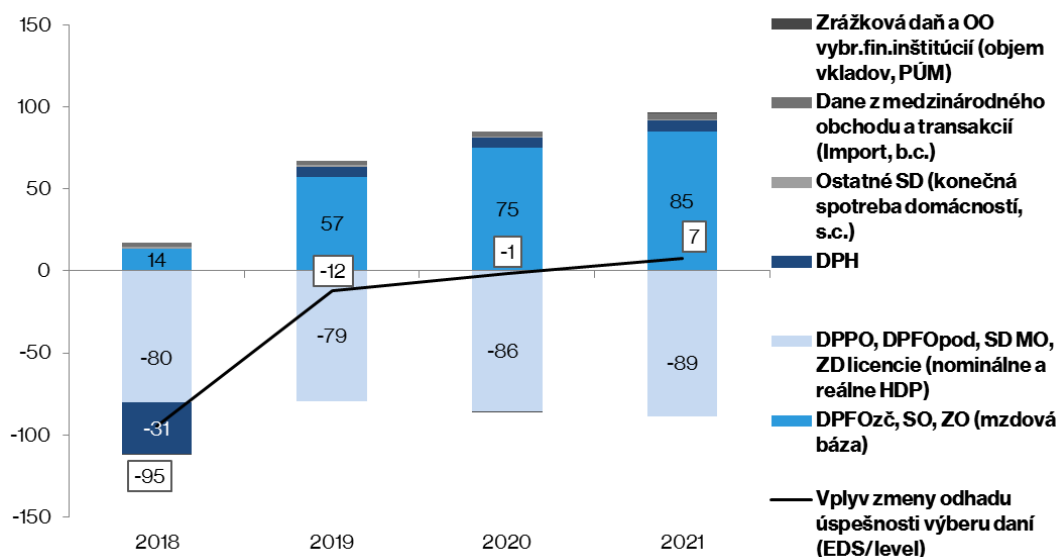
Graf 2: Vplyv makroekonomickej prognózy na aktualizáciu odhadu daní (v mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Vplyv efektívnych daňových sadzieb (EDS) z roku 2018 neprenášame plne do nasledujúcich rokov vzhľadom na vývoj pri DPFO (Graf 3). Odhad EDS v roku 2018 revidujeme na základe hotovostného plnenia DPH v závere roku mierne nadol. Negatívny príspevok EDS pri DPFO pramení z toho, že makroekonomická báza nezachytáva plne vývoj tejto dane.² V prípade DPFO pozorujeme opačný trend, keď prognóza DPFO zohľadňuje dlhodobý stav keď výnos rastie nad rámec dynamiky základne.

Graf 3: Vplyv zmeny odhadu úspešnosti výberu (EDS) na prognózu daní (v mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

¹ Dane sú zaradené do jednotlivých kategórií podľa toho, ktorý makroekonomický agregát má na ne najvýraznejší vplyv. SD = spotrebné dane, DPFOpod = DPFO podnikanie, DPFOzč = DPFO závislá činnosť, SD MO = spotrebná daň z minerálnych olejov, SO= sociálne odvody, ZO= zdravotné odvody.

² Makroekonomickou bázou pre DPFO je HDP bez kompenzácií zamestnancov a nie ziskovosť firiem.

Celková legislatíva má zhruba neutrálny vplyv (Tabuľka 1). Prognóza zohľadňuje uvoľnenie podmienok pre uplatnenie oslobodenia 13. platu, ktoré schválil parlament v januári³. Odhadovaný výpadok predstavuje 29 až 50 mil. eur. Mierne zvyšujeme odhadovaný výnos z osobitného odvodu obchodných reťazcov a prehodnocujeme uplatňovanie 13. a 14. platu, kde bol v minulej prognóze väčší vplyv.

Opatrenia	2018	2019	2020	2021
1. Nová legislatíva	0	-29	-30	-50
13. a 14. plat (novela január 2019)	0	-29	-30	-50
2. Aktualizovaná legislatíva	1	34	51	70
3=1+2. Vplyvy legislatívy celkom	1	5	21	20

zdroj: IFP, UloziskoIFP

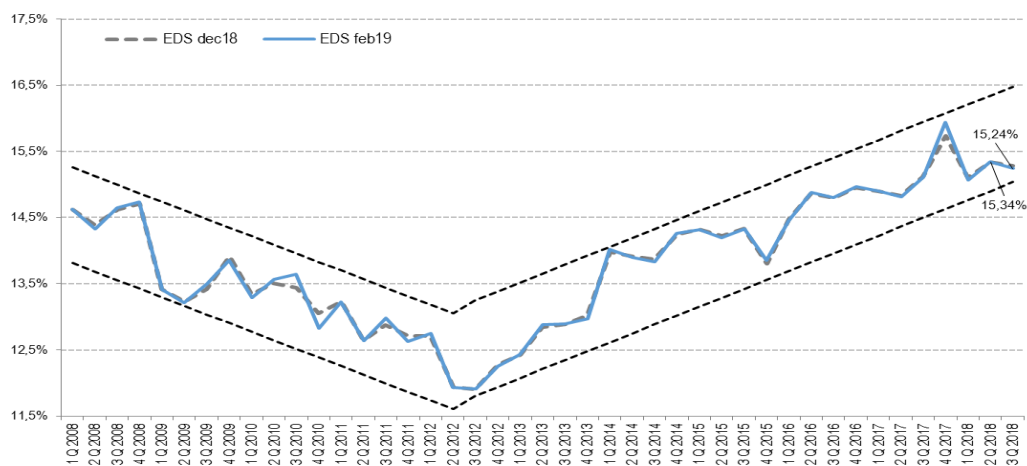
Vývoj firemnej dane revidujeme nadol

Celkový výnos korporátnej dane aktualizujeme nadol oproti decembrovej prognóze. Napriek vyššiemu rastu ekonomiky zostáva odhad ziskovosti za rok 2018 na úrovni 2,9 %. Na základe pomalšieho rastu ekonomiky od roku 2019 sa znižuje v budúcich rokoch akruálny výnos na DPPO. Negatívny vplyv na korporátnu daň má aj vyšší výnos na osobitnom odvode obchodných reťazcov.

Úspešnosť výberu DPH staguje

Výnos z DPH navyšujeme na základe vyššej spotreby domácností pri stagnácii EDS. Na základe hotovostného plnenia v závere roka upravujeme výnos z DPH nadol. Pre nasledujúce roky uvažujeme s EDS z tretieho štvrtroka 2018 na úrovni 15,24 % (Graf 4).⁴ Silnejšia makroekonomická základňa v roku 2018, najmä vyššia medzispotreba a investície vlády podporujú rast výnosu. V roku 2019 prispieva aj revidovaná spotreba domácností. Pri úspešnosti výberu pretrvávajú pozitívne riziko pre pripravované online napojenie pokladníc na portál finančnej správy eKasa.

Graf 4: Efektívna daňová sadzba DPH (%)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Rast príjmov z DPFO nad rámec mzdovej bázy

Lepší vývoj na trhu práce aj naďalej prispieva k vyšším príjmom na daniach a odvodoch z práce. Po silnejšej prvej polovici roka 2018 rástli v treťom kvartáli sociálne aj zdravotné odvody približne v súlade s rastom mzdovej bázy. Pri zdravotných odvodoch však väčší výpadok na ročnom zúčtovaní znižoval EDS. Na základe toho naďalej prognózujeme rast

³ Pôvodná legislatívna úprava predpokladala využitie 13. a 14. platu nad úrovňou priemerného platu zamestnanca. Novela umožňuje využiť 13. plat už nad úrovňou 500 eur.

⁴ Vzhľadom na výraznejšie revízie makroekonomickej základne ŠUSR sa zmenil aj historický profil EDS.

odvodov do budúcnosti bez previsu nad makroekonomickou základňou. Naopak, výnos DPFO zo závislej činnosti dlhodobo prekonáva rast mzdovej bázy a očakávaní. Na základe analýzy individuálnych daňových priznaní za uplynulé roky navyšujeme vplyv progresivity zdaňovania vo všetkých rokoch nad rámec výkonu trhu práce.

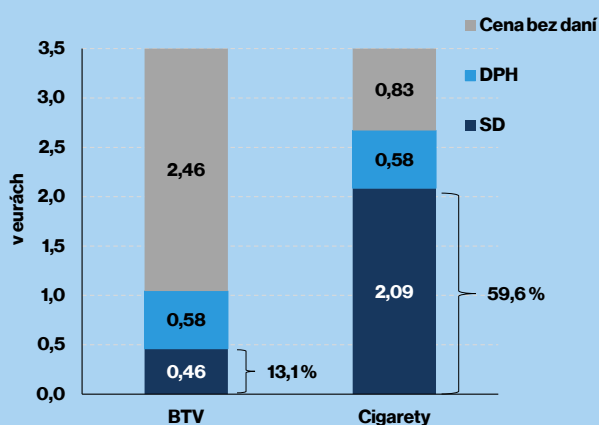
Oproti decembrovej prognóze upravujeme celkový odhad výnosu spotrebných daní, najmä pri minerálnom oleji (MO). Slabší než predpokladaný výber na MO v závere roka 2018 sa pretavil do poklesu EDS, ktorý prenášame aj do ďalších rokov prognózy. Výnos spotrebnej dane z tabakových výrobkov sa vyvíja približne v súlade s decembrovou prognózou, do budúcnosti sa však vynára negatívne riziko z titulu nižšieho efektívneho zdaňovania bezdymových tabakových výrobkov (BTV) (viď Box 1). Ostatné spotrebné dane sa vyvíjajú približne v súlade s predošlým odhadom a vývojom ekonomiky.

Box 1: Nehas čo nehorí?

Bez dymové tabakové výrobky sú alternatívou ku cigaretám. Z pohľadu užívateľa nikotínu predstavujú BTV alternatívu ku klasickým cigaretám a v praxi tak dochádza k prechodu z cigariet na BTV aj z dôvodu výrobcom deklarovaného menšieho negatívneho vplyvu na zdravie⁵. Koncová cena BTV a klasických cigariet je podobná. Nejasný prístup je v Zákone o ochrane nefajčiarov, v ktorom v súčasnosti⁶ chýba jasný výklad regulácie a určenie kde je zakázané fajčiť BTV.

Efektívne zdanenie BTV je v porovnaní s cigaretami nižšie. Daňová legislatíva pristupuje k BTV ako k tabaku, t. j. sadzba je stanovená v závislosti od množstva tabaku, na rozdiel od cigariet, pri ktorých sa výška dane určuje v kombinácii podľa počtu kusov a ich ceny. Najpredávanejšie BTV obsahujú približne polovičnú dávku tabaku ako cigareta. Pri zdaňovaní cigariet rovnakým prístupom ako tabak z toho vyplýva o polovicu nižšia spotrebná daň. Pri aplikovaní prístupu k BTV ako ku klasickým cigaretám, teda kus za kus, je efektívna daň 4,6 krát nižšia ako pri cigaretách.

Graf A: Zloženia ceny spotrebiteľského balenia BTV (dávka tabaku 0,3g) a cigariet v cene 3,50 eur (sadzby k 1.2.2019)

Zdroj: vlastné prepočty, [UloziskoIFP](#)

⁵ Od roku 2017 prebieha diskusia s americkým regulátorom o tom či BTV možno považovať za produkty s iným rizikom ako klasické cigarety (Modified Risk Tobacco Product) viac na [stránke U.S. Food and Drug Administration](#).

⁶ V súčasnosti prebiehajú právne konzultácie o tom, či majú BTV rovnaké obmedzenia ako cigarety.

Výnos spotrebnej dane na BTV v priebehu roku 2018 stúpá. Priemerne sa v druhej polovici roku 2018 podľa predbežných údajov vybralo päť krát viac ako v predchádzajúcom roku, čo ale pravdepodobne súviselo aj s predzásobením. Deklarovaným cieľom výrobcov je zvyšovať podiel BTV na trhu, na základe čoho očakávame v strednodobom horizonte nárast ich podielu na trhu na úkor klasických cigariet. Na základe údajov 2018 môže predstavovať vplyv na výnos spotrebnej dane z cigariet 13 až 38 mil. eur z titulu poklesu efektívnej sadzby dane.

Ministerstvo financií SR v súlade s ústavným Zákonom o rozpočtovej zodpovednosti aktualizuje a zverejňuje prognózy daňových a odvodových príjmov. Tieto prognózy boli prerokované na zasadnutí **Výboru pre daňové prognózy (VpDP) 7. februára 2019**. **KRRZ, NBS, Infostat, SLSP, Tatrabanka, ČSOB a UniCreditBank označili prognózu za realistickú.**

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Detailné údaje o vývoji jednotlivých daňových príjmov na horizonte prognózy ako aj rozbitie príspevkov jednotlivých faktorov k aktualizácii prognózy, či podkladové údaje k jednotlivým dátam v komentári sú k dispozícii na [UložiskoIFP](#).

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.

